

A szieszta

Aggódott a fiúért, hogy nem lesz ereje szembeállni ezzel a betegséggel. Saját magával. Ha legalább le tudta volna győzni gátlásait, hogy megszólaljon; hogy kibeszélje – neki, a mesterének – tehetetlenségét, legszebb és legalantasabb vágyait!... Már nem volt éretlen kamasz, megvolt mindene, ami szükséges egy férfinak; kinézésre eléggé izmos, vállas volt, inkább nyúlánk, mint zömök, csak szeme alatt volt korához képest túl mély az árnyék. Arcának himlőhelyeit pirosság takarta el, régóta csúf pattanások feszítették a zsíros bőrt, a kelések ki is pattantak a gennyből; ez aztán még zárkózottabbá tette, szemében szégyenkezés, a megvert állat alázata, vagy inkább ijedtség – az űzött vadé. A keze serényen járt munka közben, de amikor egyedül maradt és kedvére elábrándozhatott, szíve hevesebben kezdett verni, mintha – valamilyen isteni csoda folytán – egyre hosszabb ideig tartó pillanatokig érzékelné tudta volna a múlt részegítő, édes illatokkal vegyes sok-sok üzenetét. Az ódon fiókos szekrény intarziái s az ében árnyékából kiütöző finom fafaragások: rátenni ujjadat arra a helyre, ahol a forma pontos körvonalakat nyer. A hajlított lábú íróasztal „háromfiókos” titkai; a komód virágos tapétával feleselő, négyzetbe foglalt kerek rozettája; a gótika nosztalgiájából teremtett rácsos széktámlák; a magas háttal ágy árnyékának néhai szenvedélyeket rejtő, napszakokkal váltakozó sok színárnyalata... Ha ujjbegyei végigszaladtak egy készülő bútordarabon, a gyalult fa érintése borzongásba hozta, mint kezdő művészt az első vakmerő futamok.

A mester a legforgalmasabb szezonban is ragaszkodott a sziesztához. Könyvekből olvasott föl kissé éneklő hangon: híres felfedezőkről, keresztes háborúkról, melyek során perzseltek, dúltak, pusztítottak, s a vitézek arcát sisakrostély takarta; zátonyra futott hajókról és boldogságról, ám olyan álombeli tájról is, hol örök idők óta fehér vitorlák és delfinek úsznak. Némelykor meg a bibliából, melyben az édes füvet rágó behemót víziló kiegyenesített farka a cédrushoz volt hasonlatos, amint négy vasrúdon állt a lótusz árnyékában. A fiú, ha túlságosan elragadta a képzelete, még a szörnyeteget is szelídnek látta. A mester ilyenkor jobban aggódott érte, mintha a saját fia lett volna. A szép asszony pedig (mint rendszerint valakinek a felesége) látszólag nem tulajdonított jelentőséget annak, hogy a fiú kétségbeesett erőfeszítéssel lesi minden kétértelmű szavát és mozdulatát, hát még időnként gúnyossá élesedő mosolyát. M.-né, anélkül, hogy legyezője vagy szempillái megrezdültek volna, úgy tett, mintha a kacérság szikrái nagy gonddal kifestett szemében és a fiúnak szánt kétértelmű megjegyzései, távozásakor pedig a sokat mondó, sejtelmes visszapillantások köszönés helyett – mind csak ártatlan játék lett volna. Testén izzott a könnyű ruha...

„– Mit gondolsz, miért ilyenek a fehérnépek? – kérdezte egyik alkalommal a mester, kulcsra zárva a kaput vendége után, aki különleges rendelések ürügyével toppant be a műhelybe, a legkülönbözőbb időpontokban, feltehetően már nemcsak őmiatta. – A keblek dombhajlata, a combok kevély fensége, a far és a medence domborulata. S a forró öl. Csupa búbáj és bizarrság!... Világi muzsikát hallasz,

ugye, te is? Már nem arra gondolsz, hogy magadhoz vedd a szent ostyát, ha két szeme ablakából tűz lövell feléd... Ajka bársonyos szírom; ám mihelyt megnyílik, vonz, mint a mélység. Vagy, mint egy mohó húsevő növény. Egy titkos csókra vágysz, mely könnyen börtönöd lesz... Hát még, ha a gonoszkodó angyaltekintet eretnek vágyat ébreszt benned." A fiú sápadtan állt, rosszallást s szemrehányást lehetett kiolvasni máskor riadt tekintetéből. Majd szeméből kibuggyant egy könnycsepp – lerítt róla, hogy a torkát sírás fojtogatja – és kirohant a házból. Ő még utána akarta kiáltani: „Mondjam inkább azt neked, hogy óvakodj a hosszú karú, hosszú lábú szörnyetegektől? Mint amilyen ez a szőkeség is. – Nehezen leplezte mogorvaságát. – Úri hölgy, vagy céda..."

A tanoncnak nem volt dolga még, a kezének se, nőnemű lényel. S itt van ez, a rafináltságban a közönséges fehérchselédek messze lepipáló úrinő, akit (ő ne tudná?) a társadalmi különbségek cseppet sem látszanak aggasztani.

A mester utóbb már keményebben, nyersebben kísérelte meg visszafogni a nőt, hegektől eldurvult, érdes érintésű kezét sem restellte igénybe venni. Kettesben maradván, megszorította a M.-né csuklóját, miként az életekért felelős mozdonyvezető a vasmasina kormányát; különben könnyen elszabadulhat a pokol!... Sok év után először támadt föl benne a zord táncos mén fölénye, ki szótlanul vette volt tudomásul az alatta ficánkoló test hálás sikoltozását. De M.-né most a borostás képű férfi szemébe kacagott, majd büszkén, begyesen vonult el az antik bútorok előtt, melyek a mester kezének köszönhetően, lám, visszakapták egykori fényüket s méltóságukat, némelyik közülük egy múzeumban is megállná a helyét... Valamikor őrá is kivetette volt hálóját az asszony, s szépségének erejével valóságos ostorcsapásokat mért rá. „Ha másképp nem lehet észre téríteni, zsarolni fogom!”, születt meg benne a váratlan elhatározás. Amíg nem késő.

Még agyában zsongtak a háborgó szidalom elnyelt szavai. Futva tette meg az utat a folyópartig; halk nyári neszek kísérték. Ott kusza árnyakat látott maga körül.

Hozták a fiút, hordágyon. Le volt takarva már; nem látta pattanásos arcát, s a fulladásnyomokat.

Elfordult, hogy ne lássa a folyót. A víztükör valószínűtlenül lángolt a délutáni napban; mint Tintoretto képzeletében, midőn halott lányát készült megfesteni.

Az ő lelkét a hullámoknak a hús szagát, a romlottság leheletét semlegesítő, győzedelmes játéka még sokáig nem hagyta nyugodni. Amíg valahonnan eszébe nem ötlött, hogy a nők éppoly szépek akkor is, amikor keresztfákat állítanak.

Szieszta ideje volt, cinóber fénysugarak ölelkeztek ártatlanul.

Hol kezdődik a semmi közepe?

Világméretű láthatatlan álm. A Semmi közepe. A jövő. Gyámoltalanság foglya vagy, amíg élsz. Csak öntudatod tart éber fegyelemben – több ez, mint önuralom –; némelykor összekeveredik már a jelen a múlttal, s mintha csak a legendás kínai festőt utánoznád, aki saját festményeiben járt, a maga kreálta-firkantotta ösvényeken sétafikált.

Van olyan időszak a életednek, amelyikből legfeljebb néhány elmosódott (halott) arcra tudsz visszaemlékezni, évek sötét, omladozó, vagy lebombázott sikátorai – mikor is volt az, midőn nem volt kivel megosztanod a magányt? Pedig élt anyád, s talán még apád is – ő valamilyen alkalmi „céget” ál(nok)-célta szolgáló bódulattal, az együgyűek hitével rohant két krízis, két terepút között. Holott csak le kellett volna pillantania – mostanában te ezt teszed –, hogy az idő alattomos nyílása, krátere láttán megborzadjon.

Időnként persze viszonylagos csend van és belső nyugalom.

Csak a tudatod mélyén hallható énekhang cseng, a gerinced billentyűin végig egy régi, egyszerű dalt gyakorol valaki... Már nem nézel olyan lesajnáló tekintettel a nálad gyengébbekre, a kicsikre, ha beléjük botlasz. Hányszor ráztad le őket sietve magadról; mígnem egy reggel borongó lélekkel ébredsz (talán rosszul aludtál?), s magadra ismersz bennük. Ugyanaz a nyugtalanság és vakmerő lendület, ugyanaz az elégedetlenség – de nem ugyanaz az élet.

Lenézel kioldódott cipőfűződre, aztán még lejjebb (a padló, az aszfalt mögé? ki tudja rá a pontos választ?) – ott vár az idő szakadéka; kivárja, amíg már nem vagy képes befűzni cipődet, és az agyadban szertelenül össze-vissza tekeredő gondolatokat: a remény legkisebb pupillanyílásába az értelmet sugárzó fényt.

SIMEK VALÉRIA

Lángra kap a csend

Gyufát gyűjtasz,
lángra kap a csend.
Kémény száján elfüstölög
a délután. Távol kalapálnak
a hideg didergésben.
Hangot hoz és elvisz a
távolság.
A kályha duruzsol,
kibeszéli a lombok suttogását.
Melegszen a múlt gondolatainál,
idehozom a szeretteim, velem
vannak, de már csak én
emlékezem ebben a decemberi
várakozásban.